

ogaa baade før Enevoldsmagtens Tid, under Enevoldsmagten og under den frie Forfatning, blevet freddet ind og ordnet ved dette Forhold. Jeg kan nu ikke negte, at det forekommer mig, at dette Lovforslags Fremkomst nu har et noget Tilfældighedens Præg. De Grunde, der ere anførte, navnlig af det ærede Medlem for Ribe Amts 3die Valgkreds (Buff), for netop at komme med Lovforslaget nu, forekomme mig ikke at være synderlig holdbare. Det ærede Medlem anførte navnlig, at det, der berettigede til at røre ved Forholdet nu, var det, at Fæstegodset ikke blev drevet saa godt som Selveiergodset. Det kan være, det ærede Medlem kjenner saadanne Tilfælde, men det er da ikke gennemgaaende overalt; det kan ikke siges med fuld Sandhed, at Fæstegodset, navnlig Jorderne, overalt ikke drives saa godt som Selveiergaardene. Jeg kjenner idetmindste Exempler paa, at Fæstegaarde ere ligesaa godt drevne som de bedst drevne Selveiergaarde, og jeg veed heller ikke, hvad der skulde afholde Fæsterne fra at drive deres Gaarde ligesaa godt som Selveierne, al den Stund de dog have Sikkerhed for at besidde dem baade for deres egen og deres Hustrus Levetid og endogjaa ifølge Loven af 1861 have Udgang til at faae Erstatning for saadanne Grundforbedringer, som de ikke naae at nyde fuld Nytte af. Derimod kan det gjerne være, at det ærede Medlem har Ret i, at Bygningerne ikke overalt ere saa gode paa Fæstegaardene som paa Selveiergaardene. Det er nok muligt, at Fæstegaardene have Noget tilfælles med Præstegaardene i saa Henseende; man koster ikke Mere paa Bygningerne, end strengt taget nødvendigt for Driftens Skyld. Men jeg tillader mig at tvivle om, at det er god Statsøkonomi at bygge store, pragtfulde Bygninger alene for at tjene til Avlsbrug. Det er ret besjet dog nok en temmelig betydelig Leie, man sætter sig for ved at rejse saadanne store Bygninger til Avlsbrug. Det er ikke saa sjældent, at man ser opført Stalde ved Bøndergaarde, der ere mere pragtfulde end mange Boliger for Menneker. Det kan se smukt ud, men jeg tror ikke, det betaler sig, jeg tror ikke, det er nogen god Økonomi, saa i det Hensyn forekommer der mig ikke, at der er noget Særligt, der taler for, at dette Forslag kommer frem. Jeg antager derimod, at hvis det skulde vise sig, at det Forhold, der her er Tale om at røre ved, i en væsentlig Grad blev misbrugt, vilde Lovgivningsmagten igjen, ligesom den har gjort tidligere, skride ind for at hemme de Misbrug, som maatte være tilstede, men saaledes som Forholdet er for Diebliffet paa Lehnsgodserne, er det ialtsald ikke mig bekjendt, at man kan sige, at

der er virkelige Misbrug tilstede. Jeg tror ikke, at det egentlig er fra Fæsterne paa Lehnsgodserne, at disse Befræbelsjer ere komne frem. Det er jo heller ikke det, som er egentlig paaberaabt af det ærede Medlem for Odense Amts 4. Valgkreds (Monrad). Det er just ikke Hensyn til Fæsternes Stilling, men derimod mere til Statsformaal i det Hele, han har paaberaabt sig. Jeg agter at stemme for dette Lovforslags videre Fremme, men jeg vil ikke tilbageholde at udtale, at jeg under de forhaandenværende Forhold ikke tror, der er Udsigt til, at vi kunne vente at faa Noget udført paa dette Omraade.

Formanden (Arbbe): Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1. Valgkreds (Rimestad) har begjæret Thingets Samtykke til at tage Ordet paany; hvis der ikke begjæres Afstemning (Ophold), anser jeg Samtykket for meddelt.

Rimestad: Det er kun en personlig Bemærkning, idet det ærede Medlem for Ribe Amts 3die Valgkreds (Buff) jo igjen er kommen tilbage paa min tidligere Stilling til Fæstetvangsloven. Jeg maa sige det ærede Medlem, at han befinder sig i en fuldkommen Bidsfarelse, naar han vilde gjøre gjældende, at jeg skulde, da jeg vel var kommen herind i Thinget og var bleven Repræsentant for en kjøbenhavnsk Kreds, have desereret de Anskuelser, jeg havde dengang, jeg stod som Repræsentant for en Landbokreds. Der var i den Maade, hvorpaa det ærede Medlem udtalte sig — idet han udtalte sig, som om jeg havde fremsat, da jeg stod for en Kreds af Landboere, Anskuelser, som jeg var nødt til at fremsætte for en Landbokreds, fordi jeg mente, at den delte dem — Noget, som jeg nok kunde have Grund til at blive lidt vred over, naar det havde været et andet Medlem, der havde fremsat det, men om min gode Ven, om jeg maa kalde ham saa, fra Ribe Amts 3die Valgkreds veed jeg nok, at naar han lader Munden løbe, løber der undertiden lidt Mere ud, end han egentlig mener. Jeg vil blot gjøre ham opmærksom paa een Ting, som vil vise, hvormeget han tager feil, og det er det, at det var længe efter, at jeg havde taget Blads som Repræsentant for en kjøbenhavnsk Kreds, nemlig i 1869, at jeg stemte for en Lov, som indeholdt en Tvangslov, nemlig det S. N. Hansen'ske Tvangslovsforslag, som jeg stemte for, dengang det var til Forhandling her i Salen. Dette maa for det ærede Medlem være tilstrækkeligt til at se, hvormeget han tager feil i de Forudsætninger, han gif ud fra, men jeg fastholder, at med denne min Optræden dengang, i 1861.